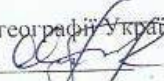

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра географії України

Затверджено

На засіданні кафедри географії України
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08. 2023 р.)

Завідувач кафедри географії України
Лозинський Р. М.

Силабус
з нормативної навчальної дисципліни
«УРБАНІСТИКА І ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ»,
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів вищої освіти за
спеціальністю 106 «Географія» в межах циклу професійної та практичної
підготовки студента

Львів – 2023 р.

Назва курсу	Урбаністика і просторове планування
Адреса викладання курсу	вул. Дорошенка 41, 79005, Львів Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	географічний факультет, кафедра географії України
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 10 Природничі науки. Спеціальність 106 Географія
Викладачі курсу	Лозинський Роман Мар'янович, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри географії України
Контактна інформація викладачів	Корпоративна пошта: roman.lozynskyy@lnu.edu.ua Персональна сторінка: https://geography.lnu.edu.ua/employee/lozynskyy-roman-maryanovych Географічний факультет, вул. Дорошенка, 41, каб. 59
Консультації по курсу відбуваються	Вівторок: 15:05 – 16:40 (вул. Дорошенка, 41, каб. 59) Також проводяться он-лайн консультації в Microsoft Teams де створено команду з назвою курсу. Для погодження часу консультацій потрібно писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/master/geography-master
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання для того, щоб у них сформувався цілісне уявлення про сучасну урбаністику та просторове планування і його види.
Коротка анотація курсу	Курс “Урбаністика і просторове планування” є нормативною дисципліною для студентів магістратури, що навчаються за спеціальністю 106 «Географія» на першому році підготовки в I семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Зміст курсу зорієнтований на ознайомлення студента з сучасними урбаністичними студіями, а також просторовим плануванням як наукою і видом людської діяльності.
Мета та цілі курсу	Метою курсу є надати студенту базові теоретичні й практичні знання з урбаністики і просторового планування, необхідні для засвоєння інших дисциплін магістерського курсу, які він вивчатиме в наступних семестрах. Цілі курсу: ознайомити студентів із закономірностями розвитку міст й урбанізованих територій; пояснити їм просторово-часові особливості функціонування різних сфер міста та взаємозв'язки між ними; навчити досліджувати міське середовище та обирати шляхи підвищення якості життя людей у містах, навчити виявляти і формулювання проблеми, пов'язані з галуззю просторового планування, у взаємозв'язку з природними, соціальними, економічними, екологічними, політичними особливостями розвитку територій У результаті навчання студенти мають набути таких загальних і спеціальних (фахових) компетентностей: ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ

	<p>законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів.</p> <p>СК 4. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня.</p> <p>СК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Довідник з відбудови міст. К. : Урбанина, 2023. 400 с. https://www.urbanyna.com/dovidnyk-z-vidbudovy-mist 2. Містобудівне проектування. Частина 1: Місто як об'єкт проектування. Підручник / За ред. Г. П. Петришин, Б. С. Посацького, Ю. В. Ідак. – Львів: Вид-во НУ “Львівська політехніка”, 2021. – 312 с. 3. Партисипативний підхід та практики на рівні громади. Херсон, 2018. 4. Посацький Б. С. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування: навч. посіб. / Б. С. Посацький ; МОН України; НУ “Львівська політехніка” – Львів : Вид-во НУ “Львівська політехніка”, 2010. – 344 с 5. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури ОТГ / Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. CANactions School, U-LEAD. https://lp.it4u.ua/ulead 6. Encyclopedia of the city / edited by Roger W. Caves. Imprint, Abingdon, Oxon, OX ; New York, NY : Routledge, 2005. 564 p. 7. Encyclopedia of urban studies / edited by Ray Hutchison. Thousand Oaks, Calif. : SAGE Publications, 2010. 2 v. (xxviii, 1039 p.). 8. Nowak M, Pantyley V, Blaszkę M, Fakeyeva L, Lozynsky R, Petrisor A-I. Spatial Planning at the National Level: Comparison of Legal and Strategic Instruments in a Case Study of Belarus, Ukraine, and Poland. Land. 2023; 12(7):1364. https://doi.org/10.3390/land12071364 9. Nowak, M., Lozynsky R, and Pantyley, V. (2021). Local spatial policy in Ukraine and Poland. Studia z Polityki Publicznej / Public Policy Studies, Warsaw School of Economics, 8(3), November: 1–17. DOI: https://doi.org/10.33119/kszp/2021.3.1 10. Nowak, M.; Petrisor, A.-I.; Mitrea, A.; Kovács, K.F.; Lukstina, G.; Jürgenson, E.; Ladzińska, Z.; Simeonova, V.; Lozynsky, R.; Rezac, V.; et al. The Role of Spatial Plans Adopted at the Local Level in the Spatial Planning Systems of Central and Eastern European Countries. Land 2022, 11, 1599. https://doi.org/10.3390/land11091599 (Scopus) 11. SPACES. Просторове планування для доступності, співробітництва та економічної сталості. Результати освітньої програми. CANactions School, 2021. <p style="text-align: center;">Додаткова література</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алфьоров М. А. Урбанізаційні процеси в Україні в 1945– 1991 рр. : монографія / М. А. Алфьоров. – Донецьк, 2012. – 552 с. 2. Гарві Д. Бунтівні міста. Від права на місто до міської революції. — К.: Медуза, 2021. 3. Гел Йен. Міста для людей / [пер. з англ. О. Любарської]. – Київ : Кенекшенс, 2020. – 278 с. 4. Дронова О. Л. Геоурбаністика: навчальний посібник / О. Л. Дронова. – Київ, ВПЦ “Київський університет”, 2014. – 419 с. 5. Партисипація у стратегуванні розвитку громади. Досвід територіальних громад Донеччини та Луганщини. 2021. 6. Словник фахових термінів з інтегрованого міського розвитку / Glossar zu Fachbegriffen für Integrierte Stadtentwicklung / Проект “Інтегрований розвиток міст в Україні”. Київ, 2017.https://city2030.org.ua/sites/default/files/documents/Glossar_26-05-17_1.pdf 7. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с. 8. Флорида Р. Криза урбанізму: чому міста роблять нас нещасними / Річард Флорида // перекл. з англ. І. Бондаренко. – Київ: Наш формат. – 2019. – 315 с. 9. Lozynskyy R. Territorial marketing and branding of tourist cities of Ukraine (on the example of Kamyanets-Podilsky, Khmelnytskyi Region) / R. Lozynskyy, L. Kushnir, D. Dobroselska) // Trends, Prospects and Challenges of Sustainable Tourism Development : monograph / Ed. by Marta Barna. – Lviv : Lviv University of Trade and Economics, 2020. – P. 125–139. 10. Lozynskyy R., Hrymak O., Kushnir L., Terletska O. and Vovk M. (2021). City size and functional specialization as factors of smart management: A case of Lviv Oblast, Ukraine. Problems and Perspectives in Management, 19(2), 384–397. DOI. http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19(2).2021.31 11. Lozynskyy, R. Pantyley, V. and Sawicka, A. (2021). The smart city concept in Poland and Ukraine: in search of cooperation opportunities. Bulletin of Geography. Socio-economic Series. 52(52): 95–109. DOI: http://doi.org/10.2478/bog-2021-0016
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	Усього 32 год. аудиторних занять (з них 16 год. лекцій, 16 год. лабораторних робіт/практичних занять) та 58 год. самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>знати: історичні та сучасні особливості міського розвитку та процесів урбанізації в Україні й світі; просторову організацією сучасних міст; особливості функціонування міських просторів, вивчать основи міського планування і дизайну;</p> <p>сучасні процеси і тенденції просторового планування в світі й Україні; закони і нормативно-правові документи, що регулюють просторове планування в Україні;</p>

	<p>вміти: визначати перспективні напрямки розвитку населених пунктів і територій, виходячи з їх природних та соціально-економічних умов та ресурсів, географічного положення.</p> <p>Вони також отримують навички аналізу та прогнозування впливу різноманітних демографічних, соціально-економічних, екологічних, інфраструктурних й інших факторів на життя міст.</p> <p>Цей курс повинен сприяти набуттю таких програмних результатів навчання:</p> <p>ПР04. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.</p> <p>ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.</p> <p>ПР09. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг.</p> <p>ПР11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму.</p>
Ключові слова	Урбаністика, місто, урбанізація, просторове планування, міське планування, міський дизайн.
Формат курсу	Очний, дистанційний
	Проведення лекцій, семінарів та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Подано в таблиці нижче
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з про суспільство, суспільні сфери, механізми їх функціонування, достатніх для сприйняття категоріального апарату навчальної дисциплін
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Семінарські заняття, дискусія, індивідуальні заняття, самостійна робота, проблемні бесіди, метод кейсів, творче індивідуальне завдання тощо
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, загальнодоступне програмне забезпечення, доступ до Інтернету, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Бали нараховують за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • семінарські заняття: максимальна кількість балів – 50 • індивідуальна робота – 10 • іспит: максимальна кількість балів – 50 <p>Підсумковий іспит виконують в аудиторії або в онлайн-режимі.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу).</p>

	<p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену</p>	<p>Урбаністика (урбаністичні студії). Урбаністичні дисципліни. Видатні урбаністи та їхні твори. Урбаністичні концепції. Право на місто. Новий урбанізм. Місто, міська територія. Критерії виділення міст. Чинники розвитку міст. Класифікація міст. Міська агломерація, приміська зона. Район, квартал, вулиця. Міська інфраструктура. Джерела вивчення міст. Урбанізація. Стадії урбанізації за Дж. Джібсом. Стадії урбанізації за Л. Ван дер Бергом й ін. Диференціальна урбанізація. Субурбанізація і субурбія. Періурбанізація. Надмірна урбанізація. Ексурбанізація. Рурбанізація. Реурбанізація. «Розповзання» міст. Особливості урбанізаційних процесів в Україні. Поняття «просторове планування». Історія просторового планування. Рівні просторового планування: міжнародний, національний, регіональний, локальний. Просторове планування в Україні. Поняття «містобудування». Законодавча база просторового планування в Україні. Формальне і неформальне просторове планування. Стратегічне просторове планування. Інтегроване просторове планування. Регіональне планування. Земельний менеджмент і планування землекористування. Ландшафтне планування. Поняття про інструменти просторового планування. ГІС в просторовому плануванні. Генеральний план населеного пункту. Детальний план території. Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади. План</p>

	зонування. Правові й фінансові інструменти просторового планування. Поняття парисипації. Партисипаторна демократії. Партисипативне планування. Драбина участі Шеррі Арнштайн. Громадська участь. Бюджет участі. Моделі партисипативного планування. Інструменти партисипації: дорадче опитування, консенсусна конференція, відкритий офіс, громадська панель й ін. Поняття «міське планування» і «міський дизайн». Історія міського планування і дизайну. Завдання міського планування і дизайну. Міське планування в Україні. Завдання. Концепції міського дизайну. Тактичний урбанізм. Трикутник планувальника Скотта Кемпбелла.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Проведення семінарських занять та самостійна робота								Інд. робота	Іспит	Сума
T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	T ₇	T ₈			
5	5	5	5	5	5	5	5	10	50	100

T₁, T₂, T₃, ... T₆ – теми семінарських занять.

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
71 – 80	C		
61 – 70	D	задовільно	
51 – 60	E		
21 – 50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Схема курсу

Тема	Тиж-день	Лекцій, год. *	Семіна-ри, год *	Самост. роб. год. *	Література (позиції з наведеного в силябусі списку)
Тема 1. Урбаністика як трансдисциплінарний напрям знань.	1-2	2	2	8	Основна: 1, 2, 4, 6-7

Урбаністика (урбаністичні студії). Урбаністичні дисципліни. Видатні урбаністи та їхні твори. Урбаністичні концепції. Право на місто. Новий урбанізм.					Додаткова: 1-4, 6-8.
Тема 2. Місто і його структура. Місто, міська територія. Критерії виділення міст. Чинники розвитку міст. Класифікація міст. Міська агломерація, приміська зона. Район, квартал, вулиця. Міська інфраструктура. Джерела вивчення міст.	3-4	2	2	8	Основна: 1, 2, 4, 6-7 Додаткова: 2-3, 6.
Тема 3. Урбанізаційні процеси. Урбанізація. Стадії урбанізації за Дж. Джібсом. Стадії урбанізації за Л. Ван дер Бергом й ін. Диференціальна урбанізація. Субурбанізація і субурбія. Періурбанізація. Надмірна урбанізація. Ексурбанізація. Рурбанізація. Реурбанізація. «Розповзання» міст. Особливості урбанізаційних процесів в Україні.	5-6	2	2	7	Основна: 1, 2, 4, 6-7 Додаткова: 1-4, 6-8.
Тема 4. Просторове планування і його рівні Поняття «просторове планування». Історія просторово планування. Рівні просторового планування: міжнародний, національний, регіональний, локальний. Просторове планування в Україні. Поняття «містобудування». Законодавча база просторового планування в Україні.	7-8	2	2	7	Основна: 2 4-5, 8-11. Додаткова: 6
Тема 5. Види просторового планування. Формальне і неформальне просторове планування. Стратегічне просторове планування. Інтегроване просторове планування. Регіональне планування. Земельний менеджмент і планування землекористування. Ландшафтне планування. Просторове планування сільських, гірських, острівних, прибережних територій.	9-10	2	2	7	Основна: 2 4-5, 8-11. Додаткова: 6
Тема 6. Інструменти просторового планування. Поняття про інструменти просторового планування. ГІС в просторовому плануванні. Генеральний план населеного пункту. Детальний план території. Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади. План зонування. Правові й фінансові інструменти просторового планування.	11-12	2	2	7	Основна: 3, 6-7. Додаткова: 5-6
Тема 7. Партисипація й її роль в просторовому плануванні. Поняття парисипації. Партисипаторна демократії. Партисипативне планування. Драбина участі Шеррі Арнштайн. Громадська участь. Бюджет участі. Моделі партисипативного	13-14	2	2	7	Основна: 3-10, 12-16, 18. Додаткова: 4-9, 11-13.

планування. Інструменти партисипації: дорадче опитування, консенсусна конференція, відкритий офіс, громадська панель й ін.					
Тема 8. Міське планування і міський дизайн Поняття «міське планування» і «міський дизайн». Історія міського планування і дизайну. Завдання міського планування і дизайну. Міське планування в Україні. Завдання. Концепції міського дизайну. Тактичний урбанізм. Трикутник планувальника Скотта Кемпбелла.	15-16	2	2	7	Основна: 1, 2, 4, 6-7 Додаткова: 1-4, 6-8.
<i>Всього</i>	16	16	16	58	